

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:15/00947-5

Dato: 29.04.2015

Høring - Nasjonale deksamener - endring i forskrifter om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn, rammeplan for sykepleierutdanning og rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon

Høringen Nasjonal deksamener - endring i forskrifter om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn, rammeplan for sykepleierutdanning og rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon, har vært på interne høring i institusjonen. Det er kommet inn tre høringsuttalelser, og disse ligger til grunn for UiS sin høringsuttalelse.

Saken gjelder endring i § 6, som etter departementets forslag vil lyde: «Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener og om resultatet skal føres på vitnemålet».

På et generelt grunnlag vil UiS kommentere at forslaget til nasjonale deksamener må sees i en større sammenheng. Bl.a. foreligger det forslag om å nivellere sensureringsarbeidet i hele UH-sektoren (UHR-rapport om sensurordningen), forslag om en omstrukturering av hele UH-sektoren initiert fra departementet, mv. Det er derfor i utgangspunktet problematisk å ikke skjele til de mange parallelle prosessene av mer eller mindre sentraliserende karakter som pågår i sektoren for tiden. Imidlertid vil vi i det følgende utelukkende holde oss til det foreliggende forslaget om endring av forskriftens § 6.

I høringsbrevet fra departementet diskuteres det kort om slik deksamener skal være en såkalt «integrert deksamener» eller om den skal ta form av å være en «isolert deksamener». En integrert deksamener vil si at denne blir en del av en ordinær eksamen som teller i den avsluttende vurderingen av et helt emne eller i deler av et emne, mens en isolert eksamen gjøres utenom hele eller deler av et emne.

Departementet utdyper videre i brevet, med referanse til hensikten med forslaget, at

- eksamenen må være obligatorisk
- den må telle med i karakterene på vitnemålet eller på annen måte synliggjøres der
- at eksamensavviklingen hjemles i UH-loven
- at den holdes på samme tidspunkt i det enkelte fag
- at alle studenter som tar faget også avlegger en nasjonal deksamener. Den må derfor være obligatorisk.
- prøvene standardiseres ut ifra et nasjonalt likhetshensyn

UiS går imot forslaget i forskriftsendringen om at departementet kan pålegge de ulike utdanningsinstitusjonene å gjennomføre slik nasjonal eksamen

UiS stiller seg undrende til at man anvender forskrift om rammeplan for profesjonsutdanningene som hjemmel for å nasjonalt standardisere aktiviteten innenfor profesjonsutdanningene. Signaler de siste

årene har vært at rammeplanstyrte utdanninger gradvis har blitt skjøvet noe i bakgrunnen på bekostning av etablering og innføring av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Ved UiS har man gjennom flere år arbeidet systematisk med å tilpasse rammeplanens føringer til slikt rammeverk. Kontinuerlige endringsprosesser på både program- og emnenivå er gjennomført for å sikre at rammeplanens faglige krav er nedfelt i våre nye studieprogram og våre fagemner. Vi ser forslaget til innføring av nasjonale deleksamener som et stort steg tilbake med tanke på arbeidet som er gjort for å samordne utdanningene ved hjelp av etablering av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Vår anliggende her er å peke på at de ulike utdanningene ved norske institusjoner, slik de framstår i dag, har noe ulikt faglig-pedagogisk fokus. Spesielt dreier dette seg om forhold som undervisningsopplegg, pensumvalg, eksamensform mv. Det faglig-pedagogiske fokuset i hver enkelt utdanning er i stor grad avhengig av elementer som institusjonens forskningsprofil, faglig-pedagogisk kompetanse, behovet kommunisert fra samarbeidspartner innenfor institusjonens nedslagsfelt mv. UiS sine nye utdanningsprogram er konstruert innenfor den faglige rammen av de nasjonale planene, men supplert med innspill fra regionale behov i nedslagsfeltet vårt, samt fra vår pågående forskning innenfor ulike fagfelt (f. eks. pasientsikkerhet, tverrfaglighet, kronisk lidelse mv). Slik vi tolker vårt samfunnsoppdrag, dreier vår aktivitet seg om å utdanne sterke og reflekterte kandidater som er faglig dyktige.

I forlengelsen av det ovenfor nevnte, vil UiS peke på at en etablering av obligatorisk vitnemåltellende, nasjonal standardisert deleksamen, avholdt på eksakt samme tidspunkt for hele landet, nødvendigvis vil måtte by på ekstremt store utfordringer på mange plan. Rent praktisk vil noen utdanningsløp framstille 1. års studenter til slik eksamen, andre har kanskje lagt emnet til 3. år. I det perspektivet kan en stille spørsmål om hva en slik nasjonal samordnet deleksamen egentlig skal gi oss kunnskap om? Videre er det vår oppfatning at et eventuelt pålegg om å avholde en slik nasjonal eksamen på et tidspunktet departementet fastsetter, vil gripe direkte inn i pågående læringsprosesser og i beste fall virke som et fremmedelement i disse. I verste fall kan det ødelegge en etablert pedagogisk prosess med det ensidige fokuset på resultat som ligger i forslaget.

UiS stiller også spørsmål om hvordan studentenes adgang til å klage på karakterfastsettelsen blir ivarettatt. Kan klagen begrunnes med at svarene sett i forhold til læringselementene som ble benyttet for å oppnå læringsutbyttet lokalt må vurderes høyere? Kan innregningsbrøken i samlet karakter påklages? Til hvem?

Ved siden av det rent praktiske vil UiS også anføre noen mer prinsipielle innvendinger mot forslaget. En antar at resultatene fra slike prøver skal offentliggjøres for at offentligheten skal få et slags innblikk i hva som foregår i utdanningene. Det vises i den forbindelse til diskusjonen om offentliggjøring av resultater fra nasjonale prøver innenfor skolesektoren. En offentliggjøring av enkeltresultater vil kunne gi inntrykk av en rangering i «gode» og «mindre gode» utdanningsinstitusjoner. Dette uten at grunnlaget for en slik rangering kommer fram, eller er relevant for kvaliteten på kandidatene som uteksamineres fra de ulike institusjonene. Sagt på en annen måte, i hvilken grad høgskole a) scorer høyere enn høgskole b) på en nasjonal deleksamen i f.eks. anatomi, sier svært lite om kvaliteten totalt sett på de uteksaminerte kandidatene fra de to høgskolene. Imidlertid kan slik rangering gi et inntrykk av at kvaliteten på de to utdanningsinstitusjonene er markert forskjellig i favør den som scorer høyest på deleksamen rangeringen.

Dette henger også sammen med et mer allment fenomen innenfor organisasjonsutvikling generelt og innføringer av en kvantifisering av måleparametre generelt i offentlig sektor (les NPM). Når man skal måles på enkeltelementer (i dette tilfelle et enkelt emne) vil organisasjonenes aktivitet gradvis - ja nærmest umerkelig - vris i retning av å score høyt på det kvantitative målet. En slik målforskyvning vil UiS fraråde. Erfaringer fra nasjonale prøver i skolen har bl.a. vist at deler av skolers arbeid ubevisst vris i retning av å få elevene til å gjøre det godt på disse prøvene. Fag hvor det ikke skal testes i blir nedprioritert. Dermed blir det en overfokusering på kvantifiserbare størrelser som skal offentliggjøres, på bekostning av andre og mer sentrale kjerneaktiviteter i virksomhetene.

UiS vil på det sterkeste advare mot at utdanningene blir gjort til gjenstand for en slik målforskyvning, og vil derfor gå imot forslaget skissert i høringsbrevet. Dersom slik deleksamen innføres, må det skje innenfor kjerneområdet for utdanningene for å motvirke en eventuell målforskyvning. Men skal det kunne la seg gjøre må ikke bare testen standardiseres, man må også tilpasse pensum, undervisningsopplegg, mv. Da vil i det minste eventuelle sammenlikninger utdanningsinstitusjonene i mellom inneha et minstemål av substans.

Med hilsen

Marit Boyesen
rektor

John B. Møst
universitetsdirektør

Saksbehandler: Marit Cecilie Farsund

Deleksamener sign.pdf

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:15/00947-5

Dato: 29.04.2015

Høring - Nasjonale deksamener - endring i forskrifter om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn, rammeplan for sykepleierutdanning og rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon

Høringen Nasjonal deksamener - endring i forskrifter om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn, rammeplan for sykepleierutdanning og rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon, har vært på interne høring i institusjonen. Det er kommet inn tre høringsuttalelser, og disse ligger til grunn for UiS sin høringsuttalelse.

Saken gjelder endring i § 6, som etter departementets forslag vil lyde: «Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener og om resultatet skal føres på vitnemålet».

På et generelt grunnlag vil UiS kommentere at forslaget til nasjonale deksamener må sees i en større sammenheng. Bl.a. foreligger det forslag om å nivellere sensureringsarbeidet i hele UH-sektoren (UHR-rapport om sensurordningen), forslag om en omstrukturering av hele UH-sektoren initiert fra departementet, mv. Det er derfor i utgangspunktet problematisk å ikke skjele til de mange parallelle prosessene av mer eller mindre sentraliserende karakter som pågår i sektoren for tiden. Imidlertid vil vi i det følgende utelukkende holde oss til det foreliggende forslaget om endring av forskriftens § 6.

I høringsbrevet fra departementet diskuteres det kort om slik deksamener skal være en såkalt «integrrert deksamener» eller om den skal ta form av å være en «isolert deksamener». En integrrert deksamener vil si at denne blir en del av en ordinær eksamen som teller i den avsluttende vurderingen av et helt emne eller i deler av et emne, mens en isolert eksamen gjøres utenom hele eller deler av et emne.

Departementet utdyper videre i brevet, med referanse til hensikten med forslaget, at

- eksamenen må være obligatorisk
- den må telle med i karakterene på vitnemålet eller på annen måte synliggjøres der
- at eksamensavviklingen hjemles i UH-loven
- at den holdes på samme tidspunkt i det enkelte fag
- at alle studenter som tar faget også avlegger en nasjonal deksamener. Den må derfor være obligatorisk.
- prøvene standardiseres ut ifra et nasjonalt likhetshensyn

UiS går imot forslaget i forskriftsendringen om at departementet kan pålegge de ulike utdanningsinstitusjonene å gjennomføre slik nasjonal eksamen

UiS stiller seg undrende til at man anvender forskrift om rammeplan for profesjonsutdanningene som hjemmel for å nasjonalt standardisere aktiviteten innenfor profesjonsutdanningene. Signaler de siste

årene har vært at rammeplanstyrte utdanninger gradvis har blitt skjøvet noe i bakgrunnen på bekostning av etablering og innføring av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Ved UiS har man gjennom flere år arbeidet systematisk med å tilpasse rammeplanens føringer til slikt rammeverk. Kontinuerlige endringsprosesser på både program- og emnenivå er gjennomført for å sikre at rammeplanens faglige krav er nedfelt i våre nye studieprogram og våre fagemner. Vi ser forslaget til innføring av nasjonale deleksamener som et stort steg tilbake med tanke på arbeidet som er gjort for å samordne utdanningene ved hjelp av etablering av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Vår anliggende her er å peke på at de ulike utdanningene ved norske institusjoner, slik de framstår i dag, har noe ulikt faglig-pedagogisk fokus. Spesielt dreier dette seg om forhold som undervisningsopplegg, pensumvalg, eksamensform mv. Det faglig-pedagogiske fokuset i hver enkelt utdanning er i stor grad avhengig av elementer som institusjonens forskningsprofil, faglig-pedagogisk kompetanse, behovet kommunisert fra samarbeidspartner innenfor institusjonens nedslagsfelt mv. UiS sine nye utdanningsprogram er konstruert innenfor den faglige rammen av de nasjonale planene, men supplert med innspill fra regionale behov i nedslagsfeltet vårt, samt fra vår pågående forskning innenfor ulike fagfelt (f. eks. pasientsikkerhet, tverrfaglighet, kronisk lidelse mv). Slik vi tolker vårt samfunnsoppdrag, dreier vår aktivitet seg om å utdanne sterke og reflekterte kandidater som er faglig dyktige.

I forlengelsen av det ovenfor nevnte, vil UiS peke på at en etablering av obligatorisk vitnemåltellende, nasjonal standardisert deleksamen, avholdt på eksakt samme tidspunkt for hele landet, nødvendigvis vil måtte by på ekstremt store utfordringer på mange plan. Rent praktisk vil noen utdanningsløp framstille 1. års studenter til slik eksamen, andre har kanskje lagt emnet til 3. år. I det perspektivet kan en stille spørsmål om hva en slik nasjonal samordnet deleksamen egentlig skal gi oss kunnskap om? Videre er det vår oppfatning at et eventuelt pålegg om å avholde en slik nasjonal eksamen på et tidspunktet departementet fastsetter, vil gripe direkte inn i pågående læringsprosesser og i beste fall virke som et fremmedelement i disse. I verste fall kan det ødelegge en etablert pedagogisk prosess med det ensidige fokuset på resultat som ligger i forslaget.

UiS stiller også spørsmål om hvordan studentenes adgang til å klage på karakterfastsettelsen blir ivarettatt. Kan klagen begrunnes med at svarene sett i forhold til læringselementene som ble benyttet for å oppnå læringsutbyttet lokalt må vurderes høyere? Kan innregningsbrøken i samlet karakter påklages? Til hvem?

Ved siden av det rent praktiske vil UiS også anføre noen mer prinsipielle innvendinger mot forslaget. En antar at resultatene fra slike prøver skal offentliggjøres for at offentligheten skal få et slags innblikk i hva som foregår i utdanningene. Det vises i den forbindelse til diskusjonen om offentliggjøring av resultater fra nasjonale prøver innenfor skolesektoren. En offentliggjøring av enkeltresultater vil kunne gi inntrykk av en rangering i «gode» og «mindre gode» utdanningsinstitusjoner. Dette uten at grunnlaget for en slik rangering kommer fram, eller er relevant for kvaliteten på kandidatene som uteksamineres fra de ulike institusjonene. Sagt på en annen måte, i hvilken grad høgskole a) scorer høyere enn høgskole b) på en nasjonal deleksamen i f.eks. anatomi, sier svært lite om kvaliteten totalt sett på de uteksaminerte kandidatene fra de to høgskolene. Imidlertid kan slik rangering gi et inntrykk av at kvaliteten på de to utdanningsinstitusjonene er markert forskjellig i favør den som scorer høyest på deleksamen rangeringen.

Dette henger også sammen med et mer allment fenomen innenfor organisasjonsutvikling generelt og innføringer av en kvantifisering av måleparametre generelt i offentlig sektor (les NPM). Når man skal måles på enkeltelementer (i dette tilfelle et enkelt emne) vil organisasjonenes aktivitet gradvis - ja nærmest umerkelig - vris i retning av å score høyt på det kvantitative målet. En slik målforskyvning vil UiS fraråde. Erfaringer fra nasjonale prøver i skolen har bl.a. vist at deler av skolers arbeid ubevisst vris i retning av å få elevene til å gjøre det godt på disse prøvene. Fag hvor det ikke skal testes i blir nedprioritert. Dermed blir det en overfokusering på kvantifiserbare størrelser som skal offentliggjøres, på bekostning av andre og mer sentrale kjerneaktiviteter i virksomhetene.

UiS vil på det sterkeste advare mot at utdanningene blir gjort til gjenstand for en slik målforskyvning, og vil derfor gå imot forslaget skissert i høringsbrevet. Dersom slik deleksamen innføres, må det skje innenfor kjerneområdet for utdanningene for å motvirke en eventuell målforskyvning. Men skal det kunne la seg gjøre må ikke bare testen standardiseres, man må også tilpasse pensum, undervisningsopplegg, mv. Da vil i det minste eventuelle sammenlikninger utdanningsinstitusjonene i mellom inneha et minstemål av substans.

Med hilsen

Marit Boyesen
rektor

John B. Møst
universitetsdirektør

Saksbehandler: Marit Cecilie Farsund